

Fylkesmannen i Nordland

Moloveien 10
8002 BODØ

Deres ref.:

Vår ref.:

Saksbehandler:

Dato:

13/11231-2

Karin Stubberud Stey

04.02.2014

Lovtolkning - pasient - og brukerrettighetsloven § 6-1

Helsedirektoratet viser til e-post 20. desember 2013 hvor det stilles spørsmål om foreldre har en plikt til å legge fram dokumentasjon på at barnet/a er til helsekontroll i en annen kommune enn bostedskommunen.

Saken omhandler en familie med tre barn i skolepliktig alder som ikke deltar i helsekontroller fordi foreldrene har unnlatt å ta barna med seg til helsestasjon i bostedskommunen. Barna er heller ikke til faste kontroller hos fastlegen. I tillegg går ikke barna på skolen, men har hjemmeundervisning. Kommunens ansatte, som er bekymret for barna, har dermed en begrenset mulighet til å se barna. Helsestasjonen ønsker å få greie på om foreldrene tar barna med til helsekontroller/ konsultasjoner i andre kommuner, og vil vite om foreldrene er pliktig å fremlegge dokumentasjon (f.eks. journalopplysninger eller legeattest) på at helsekontroller foregår annetsteds.

Helsedirektoratets vurdering:

Pasient- og brukerrettighetsloven § 6-1 fastsetter foreldrenes plikt til å medvirke til at barnet deltar i helsekontroll. Bestemmelsen skal verne barn og sikre dem nødvendige helsetjenester. Den innebærer at helsetjenesten kan pålegge foreldrene å medvirke til at barnet får helsekontroll. Et slikt pålegg vil være et enkeltvedtak som kan være gjenstand for klage. Helsetjenesten har imidlertid ingen sanksjonsmuligheter dersom foreldrene ikke følger opp denne bistandsplikten. Helsetjenesten må imidlertid vurdere om barneverntjenesten skal underrettes dersom det er grunnlag for det, jf. helsepersonelloven § 33 om opplysningsplikt til barneverntjenesten, barnevernloven kapittel 4 om særlige tiltak og kapittel 6 om opplysningsrett.

Det følger av helsepersonelloven § 33 at helsepersonell uavhengig av taushetsplikten skal gi opplysninger til barnevernstjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller at et barn har vist vedvarende og alvorlige atferdsvansker. Uttrykket grunn til å tro innebærer ikke krav om sikker viten, men det må foreligge mer enn en vag mistanke. Det er imidlertid ikke krav om sannsynlighetsovervekt, det er nok at det foreligger en rimelig mulighet.

Helsedirektoratet - Divisjon spesialisthelsetjenester

Avdeling bioteknologi og helserett
Karin Stubberud Stey, tlf.: 24163543

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Helsedirektoratet kan ikke se at det er hjemmel til å kreve bekreftelse på at foreldrene har foretatt helsekontroll andre steder. I pålegget om å møte til helsekontroll bør det opplyses om plikten etter § 6-1 til å møte og at det er en rettighet for barnet å komme til slik helsekontroll. Foreldrene bør anmodes om å opplyse om hvorfor de ev. ikke ønsker helsekontroll og om de eventuelt går til helsekontroll et annet sted. Videre bør det opplyses om muligheten for hjemmebesøk som kan være en god metode for å kartlegge familienes situasjon og barnas oppvekstsituasjon.

Dersom barnet/a har hjemmeundervisning i stedet for undervisning på skolen har kommunen både en rett og en plikt til å føre tilsyn med privat hjemmeundervisning, jf. opplæringsloven § 14-3. Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunene fører tilsyn med den private hjemmeundervisningen, jf. opplæringsloven § 14-1.

For mer informasjon om privat hjemmeundervisning og det kommunale tilsynet med den private hjemmeundervisningen vises det til [Utdanningsdirektoratets rundskriv Udir-05-2013 Privat hjemmeundervisning](#)

Vennlig hilsen

Gunhild J. Røstadsand e.f.
seniorrådgiver

Karin Stubberud Stey
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk